

međunarodni festival Nikšić 2011 glumca

PONEDJELJAK, 19.12.2011. u 20:30
SARAJEVSKI RATNI TEATAR (SARTR) - Sarajevo

Jeffrey Hatcher
JEDAN PIKASO
Režija: Ljiljana Todorović

UTORAK, 20.12.2011. u 20:00
CRNOGORSKO NARODNO POZORIŠTE - Podgorica

Bojana Mijović
LASICE
Režija: Stevan Bodroža

SRIJEDA, 21.12.2011. u 20:00
KAZALIŠNA DRUŽINA „GLUMCI U ZAGVOZDU“
SATIRIČKO KAZALIŠTE „KEREMPUH“ - Zagreb

Dušan Kovačević
PROFESIONALAC
III TUŽNA KOMEDIJA PO LUKI
Režija: Bogdan Diklić

ČETVRTAK, 22.12.2011. u 20:00
NARODNO POZORIŠTE - Užice

Jo Clifford
INES DE CASTRO
(PORTUGALSKA TRAGEDIJA)
Režija: Nemanja Ranković

PETAK, 23.12.2011. u 20:00
ZKU MALI DRAMSKI TEATAR - Bitola

Eugene Ionesco
STOLICE
Režija: Ljupcho Gjorgievski

SUBOTA, 24.12.2011. u 20:00
HERCEGNOVSKO POZORIŠTE - Herceg Novi

Marija Čolpa
PLAN B
Režija: Slobodan Milatović

www.niksickopozoriste.com

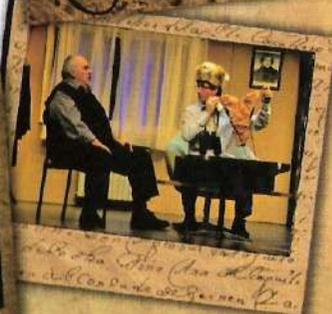
NIKŠIČKO POZORIŠTE POZORIŠTE

Broj 17 Godina 55. Decembar, 2011. godine

BESPLATAN PRIMJERAK

Međunarodni festival glumca Nikšić 2011™
Pet predstava u konkurenciji za nagrade
Jubilej - 125 godina „Balkanske carice“
Datum za pamćenje

Laureat Dragica Tomas
Kolegijalnost - garancija uspjeha

„Medunarodni festival glumca Nikšić 2011“

Teatarska svetkovina od 19. do 24. decembra Pet predstava u konkurenciji za nagrade

„Medunarodni festival glumca Nikšić 2011“ će okupiti veliki broj pozorišnih stvaralaca iz zemlje i regiona, koji će se tokom šestodnevne svetkovine, od 19. do 24. decembra, takmičiti za prestižne nagrade i priznanja. Publika će na Sceni 213 imati priliku da odgleda ukupno šest pozorišnih komada, različitih žanrovskih ostvarenja. U zvaničnom takmičarskom dijelu biće izvedeno pet predstava, dok će šesta biti odigrana u čast nagradjenih.

Menadžment tim Festivala, u sastavu: Goran Jevrić (lider) i članovi: Veljko Mitunović, Sava Čupić, Momir Mijović, Zoran Bulajić i Vojislav Krivokapić, obćava da će teatarska smotra ove godine ponuditi široku lepezu glumackih i rediteljskih ostvarenja. U organizaciono-tehničkom smislu novina je jedino što je koproducent Festivala ove godine javna ustanova „Zahumlje“, koja je 1995. godine, u vrijeme kada nije bilo

Pozorišta u Nikšiću, pokrenula ideju o organizovanju Festivala.

Lider menadžment tima Goran Jevrić, za „Pozorište“ je izjavio da će repertoar Festivala biti obogaćen kompiacijom različitih žanrova, što će cjelokupnom sadržaju dati posebnu prepoznatljivost i ritet. On je potvrdio da će se u konkurenciji za nagrade takmičiti predstave: „Jedan Pikaso“ (SARTR Sarajvo), „Lasice“ (CNP, Podgorica), „Profesionalac“ (Zagreb), „Ines de Castro“ (Užice) i „Stolice“ (Bitola). Van konkurencije, u čast nagradjenih će biti izvedena predstava „Plan B“ u produkciji Hercegovačkog

Pozorišta.

Ko će od navedenih predstava sa nikšićkog Festivala ponijeti nagrade odlučiće žiri u sastavu: Zeljko Hubač (predsjednik) i članovi: Draško Đurović i Jelena Nenezić Rakočević.

Ove godine, kao i ranije, biće dodijeljeno pet nagrada: Grand prix za najbolju predstavu, Grand prix za najboljeg glumca, Grand prix za najbolji partnerski odnos na sceni, Grand prix za najbolju epizodnu ulogu i Specijalna nagrada žirija.

U okviru zvaničnog programa Festivala, u tkz. Off sadržaju, biće redovno, nakon izvodjenja predstava, organizovani okrugli stolovi, predstave, koncerti i druge kulturne aktivnosti. U radu okruglih stolova, pored živih sesija će biti održane u Sali „Zahumlja“. U radu okruglih stolova, pored aktera pozorišnih komada i poznatih teatrologa, moći će da učestvuje i publika, što će ukupnoj atmosferi dati akademski nivo. Festival će biti završen 24. decembra dodjelom nagrada i izvođenjem predstave „Plan B“.

Generalni pokrovitelji Festivala su: Ministarstvo kulture i Opština Nikšić.

Festival u slavu „Balkanske carice“

Umjesto uvodnika – riječ urednika

Festivalski pozorišni jartol ove godine u Nikšiću će biti podignut 19. decembra, na dan kada je prije 125 godina, „tek oslobođenoj varoši podno Trebese“, izvedena predstava „Balkanska carica“, autora Nikole I Petrovića. Njegaša. Za dobre poznavaoce prošlosti to je prigoda za sjećanje na bogatu kulturnu baštinu ovog kraja, u kojem posebno mjesto pripada pozorišnoj umjetnosti. Za manje upućene u ovdašnju istoriju i razvoj kulture, prilika je to za upoznavanje sa bogatstvom duha i velike energije ovog kraja Crme Gore. Stoga, u uvodniku, listamo

Šest godina nakon što je svijet Crnoj Gori priznao ravnopravnost na Berlinskom kongresu 1878. godine, u Nikšiću je izvedena prva predstava „Slobodarka“ Manojla Bordevića Prizrenca. Dvije godine kasnije, igrana je „Balkanska carica“, autorsko djelo crnogorskog suverena i književnika Nikole I. Za prvi utisak neshvatljivo, ali istinito – svi oni koji su džeferdarima i bajonetima, ratnih godina, juršali u borbu za slobodu, okrenuše drugaćiju stranicu istorije, na putu ka duhovnom preporodu i priključenju svjetskim kulturnim tokovima. Svjedoci o tome „Glas Crnogorca“: „Pošto po novoj godini puče glas da je Cetinjska citaeonica obrazovala pozorišno društvo, koje je na opšte zadovoljstvo predstavljalo

„Balkansku caricu“, u Nikšiću se pokrenuše razgovori i dogovori gdje se od mlade vjste sastanu dva i tri i govore o toj predstavi, pitajući se bili smjeli uložiti u tako poduzeće. Mladci: bismo, a stari su zatezali, kano ti uložiti u ono čemu ni deseti nije ni izdaleka poznat“. Tako se u Nikšiću pojavila scena „prva iza prve na Cetinju“, imena prvih izvodaca (mislil se na aktere „Slobodarka“- pr. autora), nazalost, nijesu sačuvana. Jedino je zapisano da je pozorišna „sala bila mala, a sjutradan svak je s

Interesovanije za pozorište ne jenjava pa je na izvođenju „Balkanske carice“ sala bila tiješna. Tog hladnog decembra prije 125 godina predstavu je gledalo oko 300 ljudi, „jer više nije imalo de stati“. Tako je bilo nekad, a slično je i danas...

Ovog decembra, nakon vijeka i dvije i po decenije duže u Nikšiću, umjesto „Balkanske carice“, imamo Festival i to u čast i slavu njegovog veličanstva – glumca. Imamo, „daskke koje život znače“, imamo istinske poklonike te drevne umjetnosti. I Tim prije, jer će festivalski repertoar, ovdašnjoj publici ponuditi kvalitet i to kroz različite umjetničke forme i scenske izraze. Pozorišno takmičenje u Nikšiću odavno je postalo prepoznatljivo u Crnoj Gori, ali i regionu. Neće zvučati pretenozno, da je „Medunarodni festival glumca“ već postao uzor drugima za profilaciju pozorišnih svtkovina, koje služe, za razmjenu pozitivne energije i iskustava. Otkuda i nada, ne samo autora ovog teksta, već i svih koji su uključeni u organizaciju i realizaciju Festivala, da će on i dalje trajati, pokazivati i dokazivati vrijednost glume i pozorišne umjetnosti, koja ne bijedi, uprkos civilizacijskom razvoju i tokovima.

S. Marojević
slavam@t-com.me

„Međunarodni festival glumca Nikšić 2011“

Direktor „Nikšićkog pozorišta“ Zoran Bulajić Festival u čast jubileja

U „Nikšićkom pozorištu“ sve je spremno za početak velikog teatarskog događaja – „Međunarodnog festivala glumca Nikšić 2011“, poručuje direktor te ustanove **Zoran Bulajić**, koji je i član menadžment tima Festivala.

„Deseti 'Međunarodni festival glumca' u Nikšiću, u organizacionom smislu, karakterišu tri bitna elementa. Prvi se odnosi na vremenski interval održavanja Festivala, čiji početak podsjeća na 125 godina od premijernog izvođenja 'Balkanske carice', kralja Nikole I, u Nikšiću. Drugo, ove godine obilježavamo prvi značajan jubilej te pozorišne smotre, jer je ovogodišnje festivalsko izdanje deseto po redu. Novina je i u samoj organizaciji Festivala, jer se realizuje u koprodukciji 'Nikšićkog pozorišta' i 'Zahumlja' – dvije institucije kulture, koje baštine bogatu tradiciju“, izjavio je za „Pozorište“ Bulajić.

Direktor Pozorišta Zoran Bulajić

Festival će i ove godine biti fokusiran na glumca, a publika će imati priliku da odgleda kvalitetne scenske izraze elitnih pozorišnih kuća iz okruženja – kaže direktor Pozorišta.

„Ovogodišnji festivalski repertoar će, kroz žanrovsku raznovrsnost i svojevrsnu originalnost u pojedinačnim scenskim interpretacijama, donijeti sadržaj estetski izraz na sceni, što smotru u cjelini čini neprikosnovano – glumačkom. Festival produkuje nove sesije na sceni već renomiranih glumačkih imena, ali i onih koji to tek postaju. Samim tim iz godine u godinu, on nedvosmisleno afirmiše i potvrđuje sopstveni identitet. Postaje i ostaje – Festival glumca“, pojašnjava Bulajić. On je uvjeren da će „Nikšićko pozorište“ i ubuduće Festivalu posvećivati posebnu pažnju, jer je to teatarsko takmičenje već postalo model u regionu i kao takvo obezbijedilo je specifičan identitet i reputaciju.

„Značaj ove prestižne teatarske smotre i svetkovine se ogleda u činjenici da je prvi jubilej 'Međunarodnog festivala glumca' u Nikšiću obilježen i realizovan kroz isključivu donaciju i finansijsku podršku Ministarstva kulture i Opštine Nikšić. To je još jedan dokaz da moramo istrajati u namjeri da Festival održavamo u kontinuitetu“, smatra direktor „Nikšićkog pozorišta“, ustanove koja je dobila epitet dobrog domaćina i organizatora prethodnih festivala.

„Međunarodni festival glumca Nikšić 2011“

Pozorište glumca

Piše: Vojislav Krivokapić

U bogatoj pozorišnoj tradiciji Nikšića, „Festivalu monodrame Crne Gore“ – sada već „Međunarodnom festivalu glumca“, pripada značajno mjesto. Ovo tim prije, što je inicijativa za njegovo osnivanje nastala u vrijeme veoma siromašne pozorišne ponude, ne samo u Nikšiću, već i u čitavoj Crnoj Gori.

Ideju za osnivanje ovog Festivala pokrenula je 1995. godine jedna grupa velikih crnogorskih pozorišnih zaljubljenika i entuzijasta: Slobodan Milatović (reditelj), Ljubo Kaličanin i počivši Vesko Jokić – svi iz Podgorice, te počivši Lazo Tripković (ondašnji direktor „Zahumlja“) i ja. „Zahumlje je bilo organizator Festivala. Dakle, počeli smo sa crnogorskim Festivalom monodrame, da bi on već sljedeće, 1996. godine prerastao u jugoslovenski festival „Pozorište jednog glumca“, a kasnije je dobio dimenziju međunarodni i organizovao se pod nazivom „Međunarodni festival glumca“.

... Značaj nikšićkog pozorišnog festivala vidim u činjenici da je on, ustvari, bio preduslov za ponovno otvaranje profesionalnog pozorišta u Nikšiću, jer ne zaboravimo, po ocjeni mnogih znamenitih pozorišnih stvaralaca, nikšićka publika, bila je jugoslovenski kriterijum za kvalitet pozorišnih predstava. Sjećam se izjava nekih poznatih jugoslovenskih glumaca, da su im reditelji, pripremajući nove predstave, govorili: „Idemo sa premijerom u Nikšić. Ako tamo prođemo, prošli smo svuda“. Smatram da ovome ne treba nikakav dodatni komentar i da je prema takvoj publici, ukidanjem pozorišta šezdesetih godina prošlog vijeka, bio učinjen zločin, jer je uskraćena za jedno izuzetno zadovoljstvo.

Nažalost, zbog ozbiljne finansijske oskudice u „Zahumlju“, a i u gradu, Festival je nekoliko godina imao prekid u svom trajanju, ali je nakon ponovnog osnivanja „Nikšićkog pozorišta“, na sreću svih ljubitelja „dasaka koje život znače“, ponovo „oživio“ i dokazao da sjajna nikšićka teatarska publika još traje, i da joj je pozorište, postalo nasušna potreba. To je donijelo i jednu novu karakteristiku gradu pod Trebjesom, jer je, uz još neke umjetničke sadržaje festivalskog karaktera, postao prepoznatljiv i na međunarodnoj umjetničkoj sceni. Osobito mi je drago što je ovaj Festival sada na veoma visokom umjetničkom nivou, čemu je, naravno, doprinio i izbor njegovog repertoara. Zahvaljujući Festivalu glumca ovdašnja publika ima rijetku priliku i zadovoljstvo da prati rad najvećih teatarskih kuća i imena iz regiona, i u mogućnosti je da iskristališe svoj pozorišni ukus.

U postojanju i trajanju nikšićkog Festivala vidim još jedan dodatni i nezaobilazan kvalitet. On je, naime, dao značajan doprinos na putu realizacije ideje da se u našem gradu, konačno podigne zgrada „Nikšićkog pozorišta“ i da time pozorišni poslenici i entuzijasti dobiju svoj prostor. Nadam se da će ovaj Festival biti podstrek za stabilniji život „Nikšićkog pozorišta“, i da će ova institucija zaživjeti kao prava pozorišna kuća u punom smislu te riječi. Ja to želim svim srcem.

(Autor teksta je direktor JU „Zahumlje“, jedan od utemeljivača Festivala, ali i dobitnik nagrade nikšićke publike na Festivalu monodrame 1995. godine, za monodramu „Bizmismen“).

„Međunarodni festival glumca Nikšić 2011“

Program Festivala

19. 12. (ponedjeljak)

Scena 213, 20,00 h

Uručenje Nagrade „Veljko Mandić“ i svečano otvaranje Festivala

Sarajevski ratni teatar SARTR, Sarajevo, Bosna i Hercegovina

„Jedan Pikaso“

Tekst: Jeffrey Hatcher

Režija: Ljiljana Todorović

Igraju: Meto Jovanovski i Selma Alispahić

Okrugli sto kritike, nakon izvođenja predstave
JU „Zahumlje“

20. 12. (utorak)

Scena 213, 20,00 h

Crnogorsko narodno pozorište Podgorica, Crna Gora

„Lasice“

Tekst: Bojana Mijović

Režija: Stevan Bodroža

Igraju: Žaklina Oštir, Nada Vukčević, Branka Stanić i Simo Trebješanin

Okrugli sto kritike, nakon izvođenja predstave
JU „Zahumlje“

21. 12. (srijeda)

Scena 213, 20,00 h

Kazališna družina Glumci u Zagvozdu i Satiričko kazalište „Kerempuh“, Zagreb, Hrvatska

„Profesionalac“

Tekst: Dušan Kovačević

Režija: Bogdan Diklić

Igraju: Danko Ljuština, Vedran Mlikota, Anica Kovačević i Goran Navojec/
Siniša Ružić

Okrugli sto kritike, nakon izvođenja predstave
JU „Zahumlje“

„Međunarodni festival glumca Nikšić 2011“

Program Festivala

22. 12. (četvrtak)

Scena 213, 20,00 h

Narodno pozorište Užice, Srbija

„Ines de Castro“

Tekst: Jo Clifford

Dramaturg: Matko Botić

Režija: Nemanja Ranković

Igraju: Ivana Pavičević Lazić, Vahidin Prelić, Nemanja Jovanović, Bojana Zečević, Divna Marić i Slobodan Ljubičić

Okrugli sto kritike, nakon izvođenja predstave
JU „Zahumlje“

23. 12. (petak)

Scena 213, 20,00 h

Mali dramski teatar Bitolj, Makedonija

„Stolice“

Tekst: Ežen Jonesko

Režija: Ljupčo Gjorgijevski

Igraju: Joana Popovska i Anastas Popdimitrov

Okrugli sto kritike, nakon izvođenja predstave
JU „Zahumlje“

24. 12. (subota)

Scena 213, 20,00 h

Hercegnoško pozorište – Herceg Novi

„Plan B“

Tekst: Marija Čolpa

Režija: Slobodan Milatović

Igraju: Dušan Kovačević, Julija Milačić, Žužana Varga, Jelena Bijelović

Predstave iz zvanične konkurencije „Jedan Pikaso“ otvara Festival

Zvanični, takmičarski dio programa „Međunarodnog festivala glumca“, će početi 19. decembra predstavom „Jedan Pikaso“, Sarajevskog ratnog teatra (SARTR). Podizanjem festivalskog jarbola te večeri biće obilježen i značajan datum u istoriji nikšićkih scenskih dešavanja - 125 godina od izvođenja „Balkanske carice“ Nikole I.

Predstava „Jedan Pikaso“ rađena je po tekstu **Jeffreya Hatchera**, a u režiji beogradske rediteljke **Ljiljane Todorović**. Glavna uloga povjerena je

Iz predstave „Jedan Pikaso“

poznatom makedonskom glumcu **Metu Jovanovskom**, koji je, nakon premijere u Sarajevu, izjavio da je rado prihvatio saradnju sa SARTR-om, jer cijeni da je za glumce i pozorište jako važna energija drugih prostora. Partnerka Jovanovskog u tom veoma zanimljivom komadu je prvakinja SARTR-a **Selma Alispahić**. Muziku potpisuje **Ališer Sijarić**, dok je scenografiju uradio **Osman Arslanagić**, a kostime **Vanja Popović**. Predstava je premijerno igrana na sceni matičnog teatra u martu ove godine, a učestvovala je na festivalima u Beogradu, Strumici i Kragujevcu.

Sarajevski pozorišni komad ukazuje na period II svjetskog rata i „poziciju umjetnika u borbi za očuvanje svog ljudskog dostojanstva i prava na slobodno kreativno djelovanje. Pikaso, veliki umjetnik živeći u Parizu, svoju borbu protiv fašizma sprovodio je kistom slikajući ratne strahote i za vrijeme Španskog građanskog rata (Gernika), zbog čega je bio omražen od Njemaca. U susretu sa nacističkom isljednicom, gospođicom Fišer, saznajemo ko je u stvari taj veliki slikar, čijim djelom dominiraju mitska osjećanja patnje i užasa kao opomena svakom zlu“, navodi se u jednoj od brojnih recenzija tog pozorišnog komada. Gledalac otkriva i Pikasa „koji se u susretu sa ženom, svojom vječitom inspiracijom, preobražava u čovjeka, koji saosjeća i identifikuje se sa žrtvom fašističkog terora, ali zajednički s njom pronalazi način da taj susret pretvori u trenutak slobode i stvaranja. Partnerska igra Meta Jovanovskog i Selme Alispahić i uvjereno i nadahnuto brani i umjetnički i ljudski integritet od svakog ropstva i fašizma“, zaključak je recenzije tog pozorišnog komada.

„Već u ekspoziciji drame 'Jedan Pikaso', autor Jeffrey Hatcher nam priređuje neočekivano, dvostruko iznenađenje: iz duže uvodne didaskalije saznajemo da je radnja njegova teksta dramski situirana u podzemlje Pariza, neki podrum u koji su nacisti pohranjivali ukradene umjetnine, gdje se slikaru Pablu Picassu ne pridružuje, kako bi bilo za očekivati, neka od njegovih znanih ili neznanih žena, već isljednica Gospođica Fischer, koju šalje Gestapo sa izvjesnim zadatkom. Domalo saznajemo i precizno vrijeme radnje: 24. oktobar 1941. godine, dan uoči 60. rođendana slavnog slikara, dakle, za vrijeme II svjetskog rata i prisustva njemačkih okupacionih snaga u Parizu“, napisao je, između ostalog, Safet Plakalo, koji iz cijele priče izvlači sintagmu „žrtva pozira žrtvi“.

Predstave iz zvanične konkurencije „Lasice“ – ženska priča emocija i surovosti

Crnogorsko narodno pozorište (CNP) na nikšićkom Festivalu glumca ove godine predstaviće se sa komadom „Lasice“. Riječ je o dramskom tekstu **Bojane Mijović**, studenta dramaturgije sa Cetinja, koji je napisala na drugoj godini studija, a premijerno je izveden u maju ove godine na velikoj sceni CNP.

Mijović u „Lasicama“, prema ocjeni **Stevana Koprivice**, „donosi u domaćem pozorištu deficitarnu, žensku priču“. Koprivica naglašava da su u priči „brijantno cizelirani ženski likovi tri generacije“, koji se „sukobljavaju povodom alfa znaka jednog i jedinog muškarca u njihovim životima. Inicijalna situacija koja nas podsjeća na ogrubjelog Čehova, pretvara se u apsurd u kojem se nadmeću emocija i surovost. 'Lasice' su vješto pisan komad gdje se mnogo stvari događa i rješava u malom znakovitom prostoru“, zaključak je Koprivice.

Reditelj **Stevan Bodroža**, je tu priču scenski odslikao na osoben

način, vodeći računa da tužne i silovite emotivne pejzaže oživi, uprkos skepsi „savremenog svijeta prema emotivnosti, melodrami i sentimentu“. Taj zadatak za njega je bio izazovan i težak, ali ne i nemoguć, jer je autorov svijet „silovitih emocija začuđujući lišen patetike“. Kompletna priča,

„Lasice“, Crnogorsko narodno pozorište

prema ocjeni reditelja je „bolno svjedočanstvo o paklenim ponorima snova i visokim uzletima zabluda, koji čine nepodnošljivost življenja, tako neodoljivom i tako erotičnom. Komad 'Lasice' je kao skrivena i zabranjena seksualno – emotivna veza sa samom istinom, beskrajno bolna, a opet tako potrebna, koja se ne može izbjeći iako je njen tok pun patnje, stradanja, razdirućih spoznaja o zabludama življenja i voljenja“, navodi, između ostalog, u marketinškim sadržajima predstave, reditelj Bodroža.

To dramsko klupko satkano od strasti, zabranjenih odnosa, nekih tema koje vrlo često prećutujemo, tumače: **Žaklina Oštir**, **Nada Vukčević**, **Branka Stanić** i **Simo Trebješanin**. Scenografiju i kostime potpisala je Natalija Vujošević, a scenski pokret je odradila **Nada Vukčević**. Muzika je povjerena **Damiru Imamoviću**, koji je za ovu priliku koristio repertoar čuvene Ksenije Cicvarić. „Mladi pjevač Božidar Vrećo iz Foče opravdao je svoje povjerenje i zajedno sa saksofonistom Timurom Sijarićem, kreirao predivan omaž velikoj Kseniji Cicvarić“, ocjena je autora muzike Imamovića.

Predstave iz zvanične konkurencije „Profesionalac“ - dirljiva drama

Treći dan „Međunarodnog festivala glumca - Nikšić 2011“ će proteći u znaku zagrebačke predstave „Profesionalac“, koja je scenski postavljena po tekstu **Dušana Kovačevića**. Režiju potpisuje poznati glumac **Bogdan Diklić**, dobitnik mnogobrojnih nagrada i priznanja za pozorišne i filmske uloge, a ovaj projekat mu je prva pozorišna režija. Uloge tumače: **Danko Ljuštrina**, **Vedran Mlikota**, **Anica Kovačević** i **Goran Navojec/Siniša Ružić**. Muzika je autorsko djelo čuvenog **Arsena Dedića**. Scenografiju je odradio **Vedran Mlikota**, dok se za kostime pobrinula **Đurđa Janeš**. Komad je rađen u produkciji Kazališne družine Glumci u Zagvozdu i Satiričko kazalište Kerempuh iz Zagreba.

„Profesionalac“

„Profesionalac“ je teatarska priča o poznatom uredniku Teodori Teji Kraju, „kojem se jednog dana na vratima kancelarije pojavljuje neobičan posjetilac, izvjesni Luka Laban. Na pitanje izdavača: šta se nalazi u torbi i velikom crnom kovčegu, koje je donio sa sobom, odgovara mu da su to njegova sabrana djela. Kako urednik, disident u bivšem režimu, nije napisao nikakva sabrana djela, a iz kovčega uz ta djela počinju izranjati i mnogi drugi, njemu nekada posebno važni predmeti koje je zaboravljao po hotelima, vozovima i kafanama, započinje neobičan razgovor protkan emocijama, politikom i literaturom. Laban nemilosrdno secira Tejin promašeni život i između njih se razvija prislan odnos, te upoznajemo njihove tužne sudbine. Dirljiva drama koja će gledaoca od srca nasmijati, ali isto tako i rasplakati“, navodi urednica Dora Delbianco u programskoj knjižici predstave.

To je drama koja je „prožeta preispitivanjem biti osnovnog ljudskog dostojanstva, a njezin je dijalog snažan u svojoj ogoljenosti i sveden na najbitnije“. U obračunu Luke Labana „osjeća se ritual, gotovo obredni proces koji nevjerovatno podsjeća na onaj iz starogrčkih tragedija. I dok su protagonisti na sceni, negdje u pozadini objesio se Martin muž, jedan luđak upravo sprema svoj napad, a pijanci prijeteći urlaju pjesme. Laban je žrtva vlastite sudbine. Njegova tragična krivica rezultat je zablude, a tragičan završetak konačna cijena koju mora da plati za vlastitu dosljednost. A plaća uvijek onim najvrednijim – svojim vlastitim životom. ... Bilo bi pomalo pojednostavljeno reći da je ovaj komad kritika komunizma ili kapitalizma. On je mnogo širi i univerzalniji. Njega zanima čovjek, a tek onda čovjek kao kotačić mehanizma. ... Svi smo tako nekad samo odbačeni ljudi. Jer psećoj smjeni ni najvjerniji ne izmiču“, napisala je Delbianco u propratnoj knjižici „Profesionalca“.

Predstave iz zvanične konkurencije „Ines de Castro“ drama užasa i kompromisa

Predstavom „Ines de Castro“ Užičko narodno pozorište predstavice se na Festivalu glumca u Nikšiću. Komad je rađen po drami autora **Jo Cliforda**, u prevodu **dr Ksenije Horvat**. Predstavu je režirao **Nemanja Ranković**. Dramaturgiju potpisuje **Matko Botić**. Kostimograf je **Snežana Kovačević**, a scenografiju je odradila **Marijana Zorzić Petrović**. Likove igraju: **Ivana Pavičević Lazić**, **Vahidin Prelić**, **Nemanja Jovanović**, **Bojana Zečević**, **Divna Marić** i **Slobodan Ljubičić**.

U afišu predstave navodi se da ova drama „simbolizuje samu autorku predstave i njenu borbu protiv uskogrudosti i nerazumijevanja društva u kome nije mogla da izrazi i ostvari svoj istinski identitet“. Drama „Ines de Castro“ govori o užasima i kompromisima, koje rat nameće čovjeku, ali je ona ujedno i „univerzalna ljubavna priča, istkana stilom klasične tragedije, koja je bogatstvom jezičkog izražaja i nadahnućem na nivou mitskih ljubavnih priča“, poput Šekspirovog „Romea i Julije“ ili „Vojvotkinje od Malfija“.

Glumac i asistent reditelja **Slobodan Ljubičić** smatra da će ova predstava pokazati jačinu užičkog pozorišta. **Goran Cvjetković** iz Radio Beograda nakon izvođenja „Ines de Castro“ na smederevskom Festivalu na Tvrdavi, u svom osvrtu na ovo djelo navodi da se autor ovog djela veoma osobeno bavi pitanjima vezanim za ženski identitet i posebno za položaj žene.“

Drama „Ines de Castro“

On dalje konstatuje da je „Ines de Castro“ nsvakidašnja „ljubavno – državnička priča oslonjena na klasične tragedije autora Pjera Komeja ili Rasina... i njihovih kraljevskih junaka koji su zbog dužnosti prema državi zaboravljali na ljubav prema ženama svog života“. Priča o izvjesnoj Ines de Castro je neobična i govori o ljubavima na dvorovima, tamošnjim preljubama, koje su često bizarne. Tako i komad „Ines de Castro“ govori o istoimenom liku iz 14. vijeka, koja je bila pogubljena, pa potom izvađena iz groba i postavljena na prijesto Portugalije, poslije pobjede Princa, njenog ljubavnika nad Španijom... Dvorjani su bili prinuđeni da se poklone mrtvoj princezi, što predstavlja dio bizarne istorijske epohe, iz koje datira poslovica: „Kasno je - Ines je već mrtva“.

„Međunarodni festival glumca Nikšić 2011“

Predstave iz zvanične konkurencije „Stolice“ – metafizika u pozorištu

Izvođenjem predstave „Stolice“ makedonskog „Malog dramskog teatra“ završiče se takmičarski dio repertoara „Međunarodnog festivala glumca - Nikšić 2011“. Taj komad je režirao Ljupcho Gjorgijevski po motivima drame „Stolice“ Eugena Ionesca. Uloge su povjerene: Joani Popovskoj i Anastasu Popdimitrovu. Govornik je Kalin Kostadinov.

„Stolice“ su tragična farsa i primjer metafizičkog u pozorištu. Glavna tema ovog komada je praznina života, „izražena kroz govor, kretanje i glumu, da bi se prikazala lojalnost, tuga i pokajanje“, navodi u afišu predstave akterka Popovska. Kroz nerealnost realnog svijeta u predstavi se nazire početak

„Stolice“ završavaju takmičarski dio Festivala

kojim ja gradim moj odnos do smisla svijeta, života i ideala“, zapisala je glumica Popovska.

Udruženje za kulturu i umjetnost „Mali dramski teatar“ je osnovano u Bitoli, 2008. godine. Udruženje je osnovao makedonski ministar kulture Blagoja Stefanovski, u saradnji sa ljudima iz pozorišta, uključujući direktore i glumce. Taj teatar je nastao iz želje da se stvori pozorišna produkcija, sa kvalitetnijim predstavama, inovacijama i tematskim pitanjima. Cilj pozorišta je pozornica – moćna, društveno relevantna i sa pozorišno dopadljivim komadima, koji tretiraju pitanje i probleme savremenog života. To je i bio moto osnivača „Malog dramskog teatra“

Prema broju predstava, nagrada i turneja u zemlji i van njenih granica, prema statistici iz 2009. godine, „Mali dramski teatar“ iz Bitole je deklarisan kao najuspješnije pozorište u Makedoniji.

haosa. Sve to je viđenje u jednom apstraktnom i za pozorišnu umjetnost zanimljivom pravcu. Zbog toga gledaocu nije teško zaključiti da se u ovom komadu radi o pozorištu apsurdna, ostajući vjerno autorovoj zamisli teme.

„Fikcija (beletristika) nam pomaže da preživimo. Njena nerealnost je korisna. To je put

„Međunarodni festival glumca Nikšić 2011“

Predstava van konkurencije „Plan B“ zatvara Festival

Nakon svečanog proglašenja dobitnika nagrada, Hercegovo Pozorište, učast nagrađenih, će izvesti predstavu „Plan B“, čime će i zvanično biti završen

Akteri predstave „Plan B“

ovogodišnji „Međunarodni festival glumca“. Tu predstavu, po tekstu Marije Čolpe, režirao je poznati crnogorski reditelj Slobodan Milatović, koji potpisuje i scenografiju. Uloge tumače: Dušan Kovačević, Julija Milačić, Žužana Varga, Nađa Čolpa / Jelena Bijelović. Songove je odradio Rambo Amadeus, a kostime Izabela Matoš. Taj komad je za kratko vrijeme postao pozorišni hit, a ovdašnja publika, u organizaciji „Nikšićkog pozorišta“, odgleda je u okviru septembarskog repertoara.

U kataloškom materijalu „Plana B“, navodi se da je to „životna priča prikazana kroz izvanredno tumačenje uloga svih aktera ove predstave. ... Iz kadra u kadar, publika se sve više saživljavala sa problemima dvoje mladih koji se vole, naslućujući šta je za njih jedino moguće rješenje - njihov razlaz. Stalni obrti - smijeh u sali izazvan pojedinim komičnim scenama, do emocija izraženih kroz potpuni muk i osjećanje patnje i bola i potajne nade da je sve ovo samo predstava a ne stvarni život“.

Reditelj Milatović kaže da je riječ o šokantnoj i realnoj priči, na savremenu temu, koja je „skoro dokumentarna“. On, dalje navodi, da je u „Plan B“, pokušao da stilski pomiri naturalizam, dramsku strukturu i simboliku.

„Rad na ovoj predstavi, za mene je potpuno novo iskustvo, što se odnosi i na glumačku igru, i na dramaturgiju, i na žanr... Toliko je drugačije da izvlačim sebe kao reditelja iz prvog plana, i u prvi plan ističem tekst, a onda i glumce. Rekao bih da u 'Planu B' nesebično radim za druge. Rambo i ja, kao da statiramo u ovoj predstavi. Za Juliju Milačić je ovo prva velika uloga.

Žužana Varga je glumačko i pjevačko otkriće. Dušana Kovačevića sam odmah prepoznao kao Genija. ... 'Plan B' je veoma značajan - ovom predstavom promoviramo novog, vrlo dobrog autora, darovitog i zrelog dramskog pisca. ... Predstava će dati novi impuls Hercegovskom Pozorištu“, uvjeren je Milatović.

Detalj iz predstave

Rekli su o nikšićkom Festivalu

Aleksandar – Saša Milosavljević (pozorišni kritičar i teatrolog):

„Glumac jeste suština pozorišta i kada se kaže 'Festival glumca' onda je to festival suštinskih vrijednosti i elemenata pozorišta. Ono što je najljepše ovdje je to što su nagrade orjentisane upravo na glumce. Tu ideju podržavam. Sa druge strane vidim da selekcija računa da dovede predstave koje su zaista utemeljene u glumcu i koje se zasnivaju na glumačkoj igri. Mi to pozorišnim rječnikom kažemo glumačke predstave. Što se regiona tiče i značaja ovog Festivala u to ne treba sumnjati, kada se vidi koji su sve glumci i koja pozorišta prošla kroz Nikšić tokom internacionalnog festivala. Tokom ovog Festivala jasno je da u Nikšić dolaze ljudi iz regiona, i jasno se otvara ponovo jedna priča o tome da pozorište bez gostovanja ne postoji. Jedna pozorišna sredina koja nema mogućnost da dovodi trupe sa strane ne može da se razvija. Nije to značajno samo za ovdašnje glumce, već je bitno i za publiku, za ljude koje gledaju predstavu, stiču informacije i procjenjuju kvalitet onoga što gledaju kod kuće. Tada publika od svojih, domaćih, pozorišnih poslenika traži još veći angažman. Takođe, pozorištima iz regiona odgovara da dođu na Festival da se odmjeravaju, razmjenjuju programe i energiju sa drugim kućama iz regiona. Region je prva instanca, tu počinje sva međunarodna saradnja.“

Prof. dr Radoslav Lazić:

„Ono što je mene posebno oduševilo na ovom festivalu je recepcija predstava. Nikšićka publika je veoma kultivisana, pažljiva, gostoljubiva i sa puno razumijevanja. Krajnji cilj svakog pozorišnog čina je recepcija. Zapravo, festival postoji radi publike. Nikšić ima potrebu za formiranjem jednog samog repertoarskog pozorišta. Scenski dispozitiv Scene 213 može da odgovori na potrebe savremenih komada, dok se ne dogodi izgradnja pozorišta za XXI vijek. Kada dobijete pozorišnu zgradu, nadam se da će Nikšić nakon kriznih vremena biti jedan urbani grad, grad u ekspanziji, koji će imati potrebu za pozorištem kao središtem kulture, umjetnosti i nauke.“

Niko Goršić (reditelj):

„S obzirom da imate publiku kakvu imate, predlažem da osim ovog Festivala organizujete još jedan festival režisera. To bi bilo veoma simpatično, pogotovu što imate u gradu samo jedno pozorište, koje je začuđujuće bez svoje sale. To statusno pitanje morate hitno riješiti, jer čovjek bez krova nad glavom je čovjek bez psihologije.“

Neda Arnerić (glumica):

„Drago mi je što u Nikšiću postoji Festival glumca. Pozorište ne može da postoji bez glumca. Sve češće na BITEF-u vidamo neke čudne predstave, u kojima su glavni glumci ili igrači ili pantomimičari, a čuh da će ove godine doći i jedna predstava bez ijednog glumca. Kažu da je fenomenalna, ali to mene ne zanima jer ne volim eksperimente u pozorištu. Više volim tradicionalno, građansko pozorište. Zbog toga sam posebno počastvovana što igram u okviru zvaničnog programa Festivala glumca, koji je posvećen glumcu i glumi.“

Ermin Bravo (glumac):

„...Bio sam na dosta festivala, što filmskih, što pozorišnih, ali ovo mi je prvi put da sam na Festivalu glumca i divno se osjećam. To je lijepo i zato se osjećaš dobro kada kao glumac dođeš na festival koji je posvećen tvojoj profesiji, koji nosi tvoj naziv. Čini mi se da i u Hrvatskoj i u Srbiji, ne znam za Makedoniju i Sloveniju, imaju festivale koji se baš tako zovu. U Bosni nema Festivala glumca što mi je jako žao. Što se festivala tiče, oni su potrebni...“

Festival iz ugla književnika

Festival da održi Pozorište

Piše: Dušan Govedarica

Događa se da za Život kažu da je kao „Pozorište“. Tanku membranu između to dvoje niko nije izmislio, samo su teoretičari „vješto“ spajali i razdvajali, iza kulisa, „dvoje - jedno“ i „jedno - jedno“. Pozorište je Hram kulture, kuća svih umjetnosti... Gradovi bez Pozorišta nijesu smatrani gradovima, dakle, bili su margina Života.

Festival je zbir najboljeg u pozorišnom i životnom. Tako sam, od osnivanja „Festivala jednog glumca“, prihvatao dešavanja u našem gradu, radujući se što ću sresti toliko dragih lica s „dasaka što život znače“, što ću aplaudirati onima koji su glumište, kao iluziju, prenijeli životno vjerno i ubjedljivo. To je pozorišno obrazovana publika, u našim malim salama, ozareno pozdravljala. Zato su rado u Nikšić dolazila i najpoznatija imena Jugo-pozorišne scene i najpoznatija pozorišta.

Zahtjevan je glumački posao, traži odricanja, igranje uz „stotine replika“, u kolektivu u kome si sam, imaš svoju ulogu, a takvih je podosta, s istom sudbom. Uzdajući se da će domaćin Festivala, izborom predstava i ukupnom atmosferom, razvedriti mnoge sumorne i hladne „životarije“ – kličemo dječaki radoznalo: - Šta će nas u Pozorištu nasmitati?!

U Životu to ide teže, prenavikli smo... A Festival da (p)održi „Nikšićko pozorište“!

„Međunarodni festival glumca Nikšić 2011“

Hronologija nikšićkog Festivala

Geneza „Međunarodnog festivala glumca“ u Nikšiću potiče iz ranih devedesetih godina minulog vijeka. Kulturno - umjetničko društvo „Zahumlje“ tih godina, kao i ranije kroz svoje programe njegovalo je i pozorišne izraze, čime se održavala prekinuta nit pozorišnog stvaralaštva u gradu pod Trebjesom. Ljudi koji su tada radili u „Zahumlju“ pokrenuli su ideju o organizovanju pozorišnog festivala.

Tako je u aprilu 1995. godine održan Prvi festival monodrame Crne Gore. Selektor tog festivala monodrame bio je Slobodan Milatović, a u žiriju su bili: Olivera Marković, prof. dr Nenad Vuković i Niko Martinović. Već sljedeće godine, Festival monodrame prerastao je u Jugoslovenski festival „Pozorište jednog glumca“. Selektor festivala bio je Feliks Pašić, a u žiriju su bili: Milena Dravić, Radomir – Bajo Šaranović i Niko Martinović. Izvršni producent bio je Slobodan Joković. U maju sljedeće godine (1997.) održan je II Jugoslovenski festival „Pozorište jednog glumca“. Selektor je, takođe, bio Feliks Pašić, u žiriju su bili: Mira Stupica, Zdravko Velimirović i Slobodan Mirjačić. Treći Jugoslovenski festival „Pozorište jednog glumca“ održan je u aprilu 1998.

godine, u selekciji Feliksa Pašića. U žiriju su bili: Mira Stupica, Zdravko Velimirović i Vojislav Krivokapić. Godine 1999. Jugoslovenski festival „Pozorište jednog glumca“ nije održan.

Kao „Međunarodni festival glumca“ održan je 2000. godine i poslije toga nastupila je sedmogodišnja pauza.

„Nikšićko pozorište“ u februaru 2007. godine obnovilo je tu značajnu pozorišnu manifestaciju. Za selektora festivala, na period od tri godine, imenovan je poznati crnogorski reditelj Blagota Eraković. Na „Međunarodnom festivalu glumca Nikšić 2007“ u žiriju su bili: Balša Brković, književnik, Andro Martinović, režiser i Dragica Tomas, glumica (predsjednik žirija). Pored njih troje,

2008. godine u žiriju su bili: pozorišni kritičar i teatrolog prof. Aleksandar – Saša Milosavljević i prof. dramaturgije i kritičar Marko Kovačević. U žiriju 2009. godine su bili: Dragica Tomas, glumica (predsjednik žirija) i članovi: književnik Balša Brković, režiser Andro Martinović, pozorišni kritičar prof. dr Aleksandar Saša Milosavljević i doc. mr Janko Ljumović. Prošle godine u žiriju su bili: glumac Branimir Popović (predsjednik žirija) i članovi: teatrolog Željko Hubač i reditelj Goran Bulajić.

Međunarodni
Festival Glumca

NIKŠIĆ, 2000

„Međunarodni festival glumca Nikšić 2011“

Jubilej - 125 godina „Balkanske carice“

Datum za pamćenje

„Nikšićko pozorište“ ove godine bilježi značajan datum - 125 godina od izvođenja predstave „Balkanska carica“ Nikole I. Ta predstava je, nakon premijernog izvođenja na Cetinju, igrana u Nikšiću 19. decembra 1886. godine, ubrzo po osnivanju Pozorišnog društva u gradu podno Trebjesa i izvođenja prve predstave „Slobodarka“ Manojla Đorđevića Prizrenca. U to vrijeme knjaz Nikola je često boravio u Nikšiću. U monografiji „Nikšićka pozorišna povijest 1884-2006.“, iz bogate arhivske građe objavljeni su segmenti, koji govore o počecima pozorišnog stvaralaštva i preporoda u kulturi uopšte.

„Scenska dešavanja bila su vrlo aktuelna i prilikom posjete knjaza Nikole Nikšiću aprila 1885. godine. Nikšićki diletanti su crnogorskom gospodaru u toku dvije večeri prikazali predstave 'Krst i kruna' i 'Smrt Stevana Dečanskog' i po knjaževom ponašanju 'videti je bilo da je zadovoljan bio...' prikazanim predstavama kao i radom nikšićkog Pozorišnog društva. Početkom decembra naredne 1886. godine članovi Društva prvi put su izveli dramu „Balkanska carica“ knjaza Nikole Petrovića, koju je gledalo 300 ljudi, 'jer više nije imalo đe da stane'.

...Uoči nove 1887. godine ponovo je prikazana drama 'Balkanska carica'. Poslije njenog ponovnog izvođenja 'Glas crnogorca' je objavio prikaz anonimnog recenzenta potpisanog inicijalom 'Z', u kojem se navodi da su u predstavi igrali: Niko Martinović (Ivan – beg), Pavle Popović (knjaz Đorđe), Simat Pikić (Šta-nko), Lazar Boljanović (knez Dejan), za koga anonimni recenzent kaže da je u jednom trenutku podigao publiku na noge, koja mu je dugo aplaudirala uz povike: 'Dean, dean, bravo!', Božo Katurić (Perun), Jovanka Đuričić (Danica), Rosa Đuričić (Marta), Bekica Šobajić (Ibrahim - aga), Đorđe Popović (sluga Stankov) i Jovića Rnjez (drugi sluga Stankov). Imena tumača ostalih uloga nijesu navedena, ali se za njih kaže da su svoje uloge 'sasvim vješto odigrali'. Predstava je odigrana u kući braće Makrida kojima se anonimni recenzent zahvaljuje na pomoći koju ukazuju razvoju pozorišta u Nikšiću“, navodi se između ostalog u monografiji Pozorišta.

iz predstave „Balkanska carica“/ 2006

„Međunarodni festival glumca Nikšić 2011“

Dragica Tomas Nagrada „Veljko Mandić“ Kolegijalnost - garancija uspjeha

Prvakinja i doživotni počasni član Crnogorskog narodnog pozorišta Dragica Tomas, laureat je Nagrade „Veljko Mandić“, koju „Nikšićko pozorište“ dodjeljuje za poseban doprinos u pozorišnom stvaralaštvu. Nagrada će poznatoj crno-gorskoj glumici biti dodijeljena 19. decembra, na Sceni 213, u Nikšiću, kada će biti otvoren i ovogodišnji „Međunarodni festival glumca“.

U obrazloženju Žirija za dodjelu tog prestižnog priznanja, navodi se da je „Dragica Tomas s uspjehom tumačila brojne likove iz crnogorske, južnoslovenske i svjetske dramske literature, koje su joj donijele najveća nacionalna i ondašnja jugoslovenska priznanja i veoma pozitivne ocjene pozorišnih kritičara“.

Glumica Tomas se rado prisjeća brojnih prestižnih nagrada i priznanja i pojedinačno, bez izuzetka, doživljava ih kao odraz ljubavi i poštovanja publike i eminentnih teatarskih stvaralaca prema njenom scenskom radu. No, Nagrada „Veljko Mandić“ čini joj se posebnom, jer kaže da to priznanje ima više značenja.

„Poseban značaj Nagrade 'Veljko Mandić' ogleda se u tome što dolazi iz grada koji je iznjedrilo veliki broj poznatih ljudi, među kojima naročito mjesto pripada umjetnicima. Nikšić i njegovi građani imaju sluha za umjetnost, posebno za onu koja se zove pozorište. To je nešto što mi je u ovom trenutku najdragocjenije kada je u pitanju nagrada koju sam dobila. Poznata je izreka: 'Niko u svom selu nije postao prorok'. E, pa Veljku Mandiću je i to uspjelo, jer je priznat od svog grada i sugrađana.“

Glumica Tomas ne krije zadovoljstvo što će joj nagrada biti dodijeljena na Festivalu glumca, pred nikšićkom publikom, za koju ona ima samo riječi hvale i divljenja. „To je najbolja publika u Crnoj Gori, jer dobro poznaje pozorište i neizmjereno ga voli. Stoga tu publiku ne treba ostavljati bez tako jednog bitnog, čini mi se za njih, životnog sadržaja“, izjavila je Tomas za „Pozorište“.

Saradnja sa Veljkom Mandićem ne blijedi iz sjećanja Dragice Tomas, jer je Mandić bio kolega sa kojim je mogla saradivati na najbolji mogući način.

„U toj njegovoj kolegijalnosti utkano je, prije svega, bilo prijateljstvo. Ako glumci nijesu upućeni jedni na druge, onda tu nema kvaliteta, niti uspjeha. U svakoj predstavi, u kojoj smo zajedno radili, a bilo ih je dosta, izražena je bila kreativna saradnja i nesebičan odnos u stvaranju likova. Uspjeh je bio zagarantovan“, sjeća se Tomas.

NIKŠIČKO POZORIŠTE

Izdavač: JU „Nikšićko pozorište“

Pozorišni savjet: Goran Jevrić, predsjednik

Članovi: Milan Vico, Sava Čupić i Tanja Perišić

Direktor: Zoran Bulajić

Urednik: Slavojka Marojević

Uređuje: Redakcijski kolegijum

Lektor: Anka Perović Radović

Tehnička obrada tekstova: Ljudmila Delić, Milica Kovačević i Lidija Janičić

Dizajn: Ranko Radulović

Adresa: ul. Narodnih heroja 10, 81402 Nikšić, Crna Gora

Telefon/fax: 040/213-566

E-mail redakcije: slavam@t-com.me

Internet: www.niksickopozoriste.com

Štampa:

PRINT
GLOBAL
NIKŠIČ

Tiraž:
500 primjeraka